

משרד האנרגיה

מינהל אוצרות הטבע

ל' בסיוון התשפ"ב

29 בנובמבר 2022

הנדון: פרוטוקול מועצת נפט חמישית לשנת 2022 מיום 29 בנובמבר 2022

חברי המועצה: אפי דלומי, אבי קדיש, רני עמיר, מיכל אוגולניק, אמיר זלצברג, הלאל חילאילה, אורלי

טל, ראפת דיבסי

נציגי המשרד: חן בר יוסף, ד"ר מיקי גרדוש, אלעד גולן, שגיא גנות, ד"ר מיכאל דנון, רו"ח שמעון כהן,

שארבל שחאדה, אילן נסים

לשכה משפטית: עו"ד יונת שרם-ונונו, עו"ד יאיר אריאלי, עו"ד חגית אייזנמן מלכה

הישיבה התקיימה באמצעות ה-ZOOM.

מברכים את מיכל אוגולניק על הצטרפותה למועצת הנפט כנציגת ציבור.

חברי המועצה מסכימים פה אחד למינוי אפי דלומי כיו"ר הישיבה.

לשאלת [REDACTED], הובהר כי ככלל, הנוהג לפיו פעלו עד כה הוא לא לזמן גורמים מבחוץ להצגת טיעונים בע"פ במסגרת דיוני המועצה. במקרה שלפנינו, לאור בקשת ארגוני סביבה להציג עמדתם בכל הנוגע להליך התחרותי, הוחלט שפנייתם הכתובה תוצג לחברי המועצה. לאור האמור, פנייתם צורפה לחומר אשר נשלח לכל חברי המועצה, והובהר שככל שמי מהחברים ימצא לנכון הוא מוזמן להציג את עמדתו בדיון ביחס לפנייתם.

הליך תחרותי רביעי

רקע:

יחידת הגז הטבעי והנפט נערכת ליציאה להליך תחרותי רביעי לחיפושי גז טבעי בים התיכון.

להלן הנימוקים העיקריים ליציאה להליך:

- הצורך של המשק הישראלי במקורות גז נוספים, הן לצרכי הגברת התחרות הורדת יוקר המחיה והן לצרכי גיבוי ומתן מענה למשק במצבי הפסקה שונים באסדות הקיימות. כל הצלחה תיצור יתירות החיונית למשק הגז עליו מתבסס מרבית משק החשמל בישראל ותעשיות קריטיות נוספות.

משרד האנרגיה

מינהל אוצרות הטבע

- משבר האנרגיה באירופה והחלטת האיחוד האירופי בעקבותיה לפעול לצמצום התלות בגז הרוסי ולגיוון משמעותי של מקורות הייבוא.
- מזכר ההבנות המשולש שנחתם בין ישראל, מצרים והאיחוד האירופי ב-15.6.2022 להגדלת ייצוא הגז מישראל דרך מצרים לאירופה, אשר כולל גם התחייבות של האיחוד לעידוד חברות אירופיות לגשת להליך התחרותי.
- העלייה החדה במחירי הנפט והגז בשוק העולמי.
- ההתחממות ביחסים עם מדינות ערב ושיתופי הפעולה המשמעותיים עמן שהחלו בעקבות החתימה על הסכמי אברהם, והביאו בין היתר לכניסה של חברה מאיחוד האמירויות כשותפה במאגר תמר. עובדה זו צפויה לתרום להצלחת ההליך, הן לאור האפשרות להשתתפות חברות מהעולם הערבי והן לאור צמצום הרגישות עבור חברות בינלאומיות.
- חתימת ההסכם הימי עם לבנון, אשר מגביר את היציבות הגיאופוליטית באזור ומקטין את הסיכונים של מציעים פוטנציאליים.
- עניין גובר בהשתתפות בהליך מצד חברות מרחבי העולם.

להלן עקרונות ההליך התחרותי:

- במסגרת ההליך משווקים ארבעה מקבצים ובהם סה"כ 20 בלוקים, בשטח כולל של 5,888 קמ"ר.
- כל מציע יוכל לזכות בשני מקבצים לכל היותר, ויוענקו לו רישיונות עבור כל אחד מהבלוקים הכלולים במקבץ בו זכה.
- בדומה להליכים התחרותיים הקודמים, הרישיונות יוענקו בתנאים של $2+2+3$:
 - רישיון יוענק ל-3 שנים, בהתאם לתכנית עבודה שתוגש עם ההצעה הזוכה.
 - הרישיון יוארך לשנתיים כנגד תכנית עבודה מעודכנת הכוללת התחייבות לקדיחה, במהלך אותן שנתיים.
 - ניתן במקרה הצורך להאריך את הרישיון בשנתיים נוספות, בהתאם לפעילות בעל הרישיון ולפי שיקול דעת הממונה.
 - ככל שיסבור בעל הרישיון כי אין מטרה המצדיקה קדיחה בשטח הרישיון, או שלאחר קדיחה יוחלט שלא לפתח את שטח הרישיון, הרישיון יוחזר למדינה.
- הקריטריונים לניקוד שיינתן למציעים ביחס לכל מקבץ, הם תכנית העבודה שתוגש ע"י המציע (משקל 85%), ומענק חתימה (משקל 15%). לכל מקבץ בלוקים, הותאמו קריטריונים פנימיים לניקוד תכנית העבודה, בהתאם למידע הגאולוגי הקיים ביחס לאותו מקבץ. במקבצים עליהם קיים מידע רב ניתן דגש להתחייבות לקדיחה, בעוד במקבצים שטרם נחקרו לעומק ניתן דגש לביצוע סקרים סייסמיים. בנוסף, יישקל להעניק ניקוד נוסף לשחקנים חדשים ובהתאם ישתנה משקל הניקוד המוענק לתכנית העבודה.

משרד האנרגיה

מינהל אוצרות הטבע

- מתן הרישיונות עפ"י מקבצים נועד לוודא כי הרישיונות הניתנים תואמים את המבנים הגאולוגיים המוערכים בשטח, שאינם תואמים בד"כ את גבולותיו של רישיון בודד, אשר מוגבל עפ"י חוק הנפט ל-400 קמ"ר.
- מציע זוכה יידרש להעמיד ערבות בסיס בגובה של 5-2.5 מיליון דולר, וככל שיתחייב במסגרת הצעתו לבצע קידוח או קידוחים בשטח הרישיונות, יידרש להגיש ערבות נוספת בגובה 5 מיליון דולר בגין כל קידוח.
- עפ"י התייחסות רשות התחרות, שחקנים קיימים רשאים להגיש הצעות במסגרת ההליך, אולם הוחלו מגבלות שמטרתן עידוד התחרות כאשר ניתנת עדיפות לשחקנים חדשים המציעים הצעה לבדם או חוברים לשחקנים קיימים (במועד הדיון לא התקבל עדיין נוסח סופי של ההתייחסות, אולם התקבלה טיוטה סופית של ההתייחסות אשר ההתייחסות הסופית זהה לה).
- במסמכי ההליך יובהר כי טרם קבלת החלטה בדבר הענקת רישיון לגורם כלשהו, רשאי הממונה לשקול שיקולים של ביטחון המדינה, יחסי חוץ, וקשרי מסחר בינלאומיים וכי הוא רשאי שלא להעניק זכות נפט לאור שיקולים אלה.
- עקרונות סביבתיים:
 - הגז הטבעי המופק בישראל מחליף דלקים מזהמים יותר, הן בשוק המקומי והן בשווקי היצוא. בנוסף, הוא מהווה מקור אנרגיה משלים למקורות אנרגיה מתחדשת עקב השונות הגבוהה בזמינותם.
 - האזורים המשווקים במסגרת ההליך נמצאים במרחק למעלה מ-40 ק"מ מהחוף, ולא כוללים בתי גידול רגישים, עפ"י עדכון מפת בתי גידול שבוצע בחודשים האחרונים.
 - מכל מקום, במסגרת הענקת רישיון החיפוש ולאחריו במתן אישורים לביצוע סקרים, לקדיחה ולהקמת תשתיות, מבקשי רישיון החיפוש יידעו בדבר רגישות בתי הגידול המצויים בתחום הרישיון ככל שקיימים, על המגבלות האפשריות על רמת הפיתוח שתתאפשר, על אמצעים והפעולות שיידרשו לנקוט בהם ועל המגבלות שיוטלו לצורך שימור בתי הגידול.
 - לצד ההערכה המבוססת על הסא"ס כי בשטחים המשווקים במסגרת ההליך לא קיימים בתי גידול רגישים, קיימים אמצעי זהירות נוספים שמטרתם לוודא מניעת פגיעה בבתי גידול רגישים. במסגרת התנאים לאישור קדיחה נדרש מבעל רישיון לבצע סקר רקע מקדים, שמטרתו לוודא שאין בתי גידול רגישים במרחב המתוכנן לקידוח החיפוש, להכין מסמך סביבתי שאישורו נסמך על חוות דעת היחידה להגנת הסביבה הימית במשרד להגנת הסביבה, וכן לקבל היתר הזרמה לים, היתר רעלים ולקבל אישור לתכנית חירום מפעלית. אישורים והיתרים אלה נמצאים בסמכות הבלעדית של המשרד להגנת הסביבה.
- לחומר שהועבר לעיון חברי המועצה צורפו שני מכתבים מטעם החברה להגנת הטבע ועמותת אדם טבע ודין המייצגים את עמדתם ביחס להליך. מצ"ב בנוסף תשובות המשרד לחברה להגנת הטבע.

משרד האנרגיה

מינהל אוצרות הטבע

דין:

• לשאלה בנושא מאגרים חוצי גבולות, צוין כי

_____ , וכן כי במסמכי ההליך מעוגנות הוראות כלליות הנוגעות לאזורים סמוכי גבול וכן הוראות ספציפיות ביחס להסכמים עם לבנון וקפריסין.

• צוין כי הבלוקים המשווקים במסגרת ההליך נבחרו בתהליך מקצועי בסיוע חברת ייעוץ וקיימות בהם עשרות מטרות פוטנציאליות, שחלקן כבר אותרו בידי מפעילים קודמים. מעריכים כי עשויה להימצא במסגרת ההליך כמות כוללת של _____.

• כחלק ממסקנות הסא"ס הוחרגו ולא ייפתחו להגשת הצעות במסגרת ההליך הנוכחי שטחים שיש בהם פוטנציאל למציאת גז אך הם רגישים מבחינה סביבתית וקרובים יותר לחוף – במרחק של פחות מ-7 ק"מ.

• הובהר כי תקנות הנפט (עקרונות פעולה לחיפושי נפט והפקתו בים), תשע"ז-2016 ("תקנות מפעילי") קובעות תנאי סף גבוהים יחסית הן למפעיל והן לקבוצה כולה, מבחינת יכולת מקצועית וכלכלית. מנגנון הניקוד במקרה שתהיה יותר מהצעה אחת מדגיש את תכנית העבודה שתוגש – סקרים וקידוחים (בהתאם למידת הבשלות של החומר הקיים בנוגע למקבץ).

• כלקח מההליך השני, הוחלט לאפשר בתנאים מסוימים השתתפות של חברות מקומיות המחזיקות בחלק מחזקה קיימת, בעדיפות משמעותית לחברה המביאה מפעיל חדש או שחקן חדש המחזיק ב-50% ומעלה. כמו כן נשקל להעניק ניקוד נוסף לשחקן חדש.

• ציין כי היה מקום לתת לנציגי החברה להגנת הטבע להביא את טיעוניהם בפני המועצה. הוא הציג את עמדת המשרד להגניס בשלוש נקודות:

1. כל גז שיימצא מיועד לייצוא ואינו לשוק מקומי כלל ועיקר, לכן תזמון ההליך אינו תואם את התחזיות הצפויות לירידת חשיבותו של הגז בשוק העולמי ולכן יש להבהיר את אפשרויות הייצוא של גז שיימצא במסגרת ההליך ואת העלות למדינה של הקמת תשתיות ייצוא. (ר' תשובת המשרד לעניין זה בהמשך – הגז מיועד הן למשק המקומי והן לייצוא)

2. ידוע לנו מעט מאוד על המערכות האקולוגיות בעומק הים ובאזורים המוצעים למכרז. זוהי חובת המדינה כנהוג בכל המדינות המפותחות וזאת בנוסף לחובות על המפעילים. לכן חובה לעדכן ולהרחיב את הסקר האסטרטגי הסביבתי (סא"ס) לארבעת המקבצים טרום ההליך, כדי לוודא שלא קיימים אזורים רגישים.

3. לא סביר כלל להמליץ על הרחבת פעילות לחיפוש והפקת גז ללא מתן מענה מקביל באמצעים לזרוע של המשרד להגנת הסביבה האמונה על הפיקוח וההיערכות לסיכונים נוספים כאלו.

• הוסיף שלשיטתם יש להמתין לממשלה החדשה ולתת מענה הוליסטי לאתגרים שיוצר ההליך.

משרד האנרגיה

מינהל אוצרות הטבע

- הציג את עמדת משרד האנרגיה שלגז טבעי יש הרבה תועלות סביבתיות בהפחתת מזהמי אוויר ופליטות גזי חממה. תכנית הניטור הלאומית כוללת גם את האזורים המרוחקים מהחוף, וכל הממצאים מצביעים על כך שהים העמוק הוא אחיד מבחינת בתי גידול, ולהערכת המשרד לא מצויים אזורים רגישים באזורים המשווקים במסגרת ההליך. האזור מוגדר כאזור חדש לחיפוש ולכן טרם קידוח מבצעים סקר רקע כדי לוודא שהנחות הבסיס של הסא"ס מתקיימות ושלא קיימים במרחב הזה בתי גידול רגישים. במידה ומתגלה אזור רגיש, המגבלות למניעת פגיעה בבתי גידול רגישים חלות על בעל הזכות ומשנים את מיקום הקידוח כפי שכבר קרה בעבר. הסקר האסטרטגי הסביבתי לחיפוש ולהפקת גז טבעי מכסה את המרחבים שמוצעים לשיווק, מתעדכן באופן שוטף ותוצאות הניטור הלאומי שבוצע בשיתוף פעולה עם המשרד להגני"ס תומכות בהנחות הבסיס שלו. סקר הרקע שמבוצע לפני אישור הקדיחה נותן מענה מספק למניעת פגיעה בבתי גידול רגישים במידה ויתגלו במהלך הבדיקות המקדימות. בנוסף, השטח המופר בעקבות קידוח הוא מצומצם ביותר ומשתרע על רדיוס של כמה מאות מטרים בודדים. להרחבה ראו תשובת המשרד לחברה להגנת הטבע שנוכרה לעיל, וכן:

1. [פירוט המידע שהצטבר בסא"ס ועדכוניו בשנים 2016-2021](#)

2. [סא"ס 2016 – דו"ח סופי](#)

3. [עדכון ראשון לסא"ס \(2018\)](#)

4. [עדכון שני לסא"ס \(2020\)](#)

5. [עדכון בתי גידול \(2021\)](#)

- הציגו כי בעולם יש ביקוש לגז טבעי נוסף, ולכן נושא זה צוין במזכר ההבנות המשולש בין ישראל, מצרים והאיחוד האירופאי. בנוסף, בהתאם להערכות שקדמו למשבר האנרגיה, לפיהן תמהיל מקורות האנרגיה העולמי בשנת 2050 עדיין יכלול גז טבעי בשימושי השונים, וודאי בישראל ובאזורים הסמוכים לה, יהיה ככל הנראה צורך וביקוש לגז הטבעי מספר עשורים קדימה. הודגש כי ההשקעות הנחוצות הן של גורמים פרטיים, וכי לעניין השימוש בגז הטבעי בישראל, המשרד מקדם גם יישומים מופחתי פליטות כגון תפיסת והטמנת פחמן וייצור מימן "כחול" (הנוצר מגז טבעי תוך לכידת והטמנת הפחמן הנוצר מהתהליך). לבסוף יש לציין כי במידה ויתגלה גז במסגרת ההליך, הוא עשוי לשמש הן לצרכי המשק המקומי והן לצרכי ייצוא, והכל בכפוף למדיניות הייצוא הקבועה בהחלטות ממשלה.

- הציג את עמדת משרד האוצר לפיה קיימת מדיניות ייצוא אשר נועדה לאזן את צרכי השוק המקומי עם התרומה הכלכלית של הייצוא למשק. צוין כי עקב העובדה שמדובר ביוזמה והשקעה של השוק הפרטי, לא יתרחשו מאמצי חיפוש והפקה ללא כלכליות. יש מקום לתת עדיפות לשחקן חדש גם בניקוד ולא רק בתנאי הסף.

משרד האנרגיה

מינהל אוצרות הטבע

המלצה:

- להמליץ בפני שרת האנרגיה לפתוח את הבלוקים הבאים באזורים לחיפוש, בהתאם לסמכותה לפי סעיף 5 לחוק הנפט:

- קטע מתוך בלוקים 60 ו-65 (חלק מ"מקבץ E") – יתר שטחי המקבץ נפתחו בעבר¹
- 27, 28, 36, 37, 70, 74 ("מקבץ G")
- 9, 10, 17, 18, 73 ("מקבץ H")
- 4, 5, 6, 7, 8, 11 ("מקבץ I")

- להמליץ בפני שרת האנרגיה להעמיד את שטחי הבלוקים הבאים לתחרות, בהתאם לסמכותה לפי סעיף 15א לחוק הנפט:

- 54, 60, 65 ("מקבץ E")
- 27, 28, 36, 37, 70, 74 ("מקבץ G")
- 9, 10, 17, 18, 73 ("מקבץ H")
- 4, 5, 6, 7, 8, 11 ("מקבץ I")

כל זאת, במסגרת ההליך התחרותי הרביעי שבנדון, ובהתאם לעקרונות ההליך אשר הוצגו בפני המועצה.

ההמלצה אושרה ברוב של חמישה קולות בעד מול שלושה קולות נגד.

חברי המועצה מבקשים להמליץ לשרת האנרגיה להמשיך ולהרחיב את ביצוע הסקר האסטרטגי הסביבתי לצורך העמקת הידע הסביבתי הנוגע לשטח הימי של מדינת ישראל.

רשם: שגיא גנות

¹ ההמלצה בנוגע למקטע ספציפי זה (כ-13 קמ"ר) נשמטה בטעות מהחומר שהוצג למועצה ולא נדונה במהלך הדיון. לאחר הבהרת הנושא, פנה הממונה ביום 8.12.22 לחברי המועצה לקבלת אישורם לתיקון. במענה אישרו שבעת חברי המועצה באמצעות דוא"ל את התיקון הטכני ואת הכללת ההמלצה בפרוטוקול ובהמלצות המועצה. יודגש כי האישור הוא לתיקון ההמלצה בלבד ואין הדבר משנה את תוצאות ההצבעה אודותיה.